

İSTANBUL
ASARİATİKA MÜZELERİ
UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

Ö R N E K

U.

H.

İstanbul Müzeleri
Genel Müdürlüğüne

İdarenize tabi müzelerde Bakanlığımızın Müfettişlerinin yaptıkları teftiş neticesinde verdikleri raporlar tetkik edildi.

I - Topkapı Müzesinin bastırıldığı defterlere yeni harflarla müzeliğin olan ve olmiyan eşyayı çabuk kayda çalıştığı ve bu hususda büyük emek sarfettiği takdirle görülmüştür. Tamamlanması ve dikkat edilmesi gerekli hususlar şunlardır:

a) Müzeliğin demirbaş eşya defterlerine pek çok değeri olan eşyanın yalnız vasıflarını yazmak yetmez; Avrupa Müzelerinde olduğu gibi fotografla eşyayı tesbit usulü tatbik edilmelidir. Eserleri ayrıca fiş kataloğu da yapılmalı, yeni malûmat ve mülâhazar bu fişlere girmelidir.

b) Bundan böyle demirbaş defterler birbirinin aynı üç nüshaeolarak tutulacak ve bunlardan ve bunlardan bir nüshası Müzede, bir nüshası Bakanlık A.A. ve Müzeler Müdürlüğünde bir nüshası da Devlet Bankası kasasında saklanacaktır.

c) Müze fotoğrafçısı Topkapı Müzesinin mesaisine de yardım edecek Topkapı Müzesinde çalışan genç memulardan bir kaçını Esadın yanında staj yaparak fotoğrafçılığı öğrenecektir. Edinilen bu teknik bilgi terfilerde müessir olacaktır.

ç) Silâh müzesinde ancak 3026 eser mukayyettir. Geriye kalan 7125 eserin kayıt işi tamamlanacaktır.

d) Çini Müzesinden ancak teşhir olan 7036 çini eser kayıtlıdır. Depoda bulunan 3000 çininin de kayıt işi tamamlanacaktır.

e) Gümüş hazinesinde teşhir edilen eserlerin sayısı 1412 ve teşhir edilmeyenler tahmine göre bunun iki mislidir. ve bu sonkiler deftere geçirilmemiştir. Kayıt işinin bitirilmesi gereklidir.

Gümüş hazinesinin tasnifi de karışıktır. Zira tamamîye Türk tarihi, Türk san'atı, Türk derimin için bir makes olan bu Müzede bir çok sanat değeri olmiyan eşya da bulunuyor. Buraya bir topluluk vermek gereklidir. Abdülhamide gelen ve sadece nakdi değeri olan armağanlar ulusal saraylardan birine devrolunmak üzere 2 nüsha listesi hazırlanacak ve Bakanlığa gönderilecektir. Sax ve Sévres çinileri de münferit parçalardan ibaret olup bir kolleksiyon halinde değildir. Bunların kolleksiyondan ayrılması hususu etüt edilecektir.

f) Hazine dairesinde Emanet Hazinesi adı verilen depoda ulusal sanatının ve beynelmilel kumaş tarihi için fevkalâde değerli eserlerin miktar ve vasıfları belli değildir. Kayıt işinin tamamlanması

ASARİATİKA MÜZELERİ

UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

U.

H.

bilhassa rutubet ve haşarat tarafından imha edilmemesi gerekli görülmüştür.

g) Padişah giymeleri de çok ibtidai mangenlere giydirilmiştir. Mangen ihtiyace göz önünde bulundurulacaktır. Tenhirde türlü çagların eşyasını birbirine katmiyarak kronolojiye sadık kalmak gereklidir.

h) Mecidiye köşkünde sayısı 133 ü bulan padişah portreleri ve peyzajlar yazın güneşe ve kışın soğuk ve yaşlığa maruzdurlar; bir çoğu bozulmaya başlamıştır. Nakil için ışık ve hava bölümü uygun bir yer aranacaktır.

ı) Halka açık olmiyan depolardaki değerli bütün eserlerin bir an evvel envanterlerinin yapılmasına çalışılacaktır. Emanet Hazinesindeki mühürler ve sikkeler bu cümledendir.

i) Üçüncü Ahmed kütüphanesindeki 4658 eserin eski harflarla yazılmış sabit listesi vesika olamaz. Yeni deftere 576 numaraya kadar kayıt, müfettiş teftişe başladıktan sonra yapılmıştır. Kütüphane memuru Şükrü yeni Türk harflarile demirbaş defterini bir an evvel tamamlayacaktır.

j) Yeni kütüphanedeki (13164) eserin muhafızlara (Revan köşkü kitabları müstesna) devir ve teslim muamelesiyapılmamıştır. 69 sandık içindeki hazine kayıtları da mühmeldir. Bu iş bilim yollarına uygun olarak tamamlanacaktır.

k) Hazine koğuşunun tahta zemini mozayıkla kapatılmak ve içinin sava badanası yapılmak üzere keşfi hazırlanacaktır. Onarmadan sonra gümüş eserler burada teşhir edilecektir. Mecidiye köşkündeki tabloların da burada teşhiri tetkik edilecektir.

l) Mutfakların onarılarak salon haline getirilmesi için önümüzdeki malî sene 20000 lira ayırabileceğimizi umuyoruz. Buna göre bir keşif hazırlanacaktır.

m) Topkapı Sarayında zaruri onarmalar yapılincaya kadar kalacak ve yekelacak kısımların mimarî bakımdan eski vaziyetini gösteren fotoğrafları alınmalı, müze mimarı boş kaldıkça eserlerin rölövelerini hazırlamalı, ve Güzel sanatlar Müdürlüğü ile de anlaşarak mimar namzetlerine rölöveleri hazırlama fırsat ve imkânı verilmelidir. Bu ibtidai hazırlık yapılmadan ilerde büyük ölçüde restorasyonlar imkânsız olacaktır.

İSTANBUL

ASARIATİKA MÜZELERİ

UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

U.

H.

o) Malî sene başında Vekâletten gönderilen tahsisatın Müzelerin ihtiyacına göre bölünmesini tamin için Müze Müdürlüğünden mürekkebi bir komisyon kurulması ve bu komisyonun rapor ve mütalaasının Bakanlığın tasvibine sunulması uzulü tatbik olunacaktır.

2 - Asariatika Müzelerin şu eksiklikler görülmüştür:

a) Bu müzede bulunan müzelik eşya vaktile Fransızca olarak yapılan demirbaş defterleri Türkçeye çevrilmemiştir. Satın alınan eserlerin fiatları demirbaş kaydedilmemiştir.

b) Müzeye giren bir eserin derhal(invantaire)e kaydı lâzımken bu cihet görülmemiştir. Eserleri giriş tarihleriyle invantaire numaraları arasında mutabakat yoktur.

c) Çinili köşkteki Fransızca yazılan nakıs defterler bu güne kadar değiştirilmemiş ve tamamlanmamıştır.

ç) Meskûkât kolleksiyonları depoda perişan bir halde tutulmaktadır. Mütahassısların hazırladığı defterler temize geçirilmemiştir.

d) Avans sarfiyatına aid senetlerin suretleri yoktur.

e) Kataloğ ve kitab satışı ve tevzide şu kusurlar görülmüştür:

I - Kataloğlar: Defterlerindeki sütunların başına kataloğların adları yazılması lâzım gelirken yazılmamış yalnız fiatları işaret edilmiştir. Bu suretle fiatları aynı olan kataloğların heyeti umumiyesi gerek idhalata ve gerek ihracata aynı sütuna kaydedilmiştir.

2- Hediye suretile verilen kataloğ ve eserlerin depodan çıkarılması ve gönderilmesi tarzı da usulsüzdür.

f) Garp eserleri kütüphanesi memuru kütüphaneyi devir ve teslim almamıştır. Kütüphanede ne istatistik defteri ne fihrist defteri, ne de ilimlere göre yazılmış hususî kataloğ vardır. Mevcud olan fişler natamamdır; çoğunda raf ve dolap numaraları yoktur. Kitab siparişinde de ehem mühimme tercih edilmemiştir. Bir çok eserlerin eksik olduğu müşahede edilmiştir. Avrupada kütüphanecilik tahsil için üç sene kalan Ahmed Rûfal'den genel ölçüde hizmet umulduğu halde kütüphaneye hiç bir alâka göstermemiş, vazifesini ifa etmemiş ve büyük emekle vücuda gelen ihtisas kütüphanesi bir adım ileri gitmemiştir.

g) Şark Eserleri kütüphanesi tesis edileli dört seneyi geçtiği halde memur Vefik kütüphaneyi devir ve teslim almamıştır; mevcudukontrol etmemiştir. Kütüphanede ne kataloğ ne fihrist ve ne de fiş vardır. Arap harflerile tanzim edilmiş defterleri ortadan kaldırmış, bu defterler teftiş esnasında meydana çıkmıştır. Bakanlıktan iki üç sene evvel gönderilen kitablara bile halâ deftere geçmemiştir.

U.

H.

Vefik kilidsiz camekânda duran yazma eserlerin sayısından bile haberdar değildir. Hele dolaplardaki fermanlarla hiç alâkadar olmamıştır. Bu kütüphane Topkapı Sarayı Müzesine nakil ve boş kalan salonda uygun görülen diğer eserleri teşhir olunacaktır. Şark eserleri kütüphanesindeki matbu eserlerin genel kütüphanelerden birine nakli hususu tetkik edilecektir.

h) Müzenin çalışamayacak derecede ihtiyarlıyan müstahdemlerini tedrici bir tarzda tasfiye gerekli görülmüştür.

İstanbul Müzelerinin Hamdi ve Halil Edhem'in büyük fedakârlıklarıyla tanıttıkları yüksek seviyesini korumak ve bir kat daha inkişaf ettirmek için bütün memur ve müstahdemlerin azamî gayret göstermeleri gerekli olduğunu hatırlatır ve işaret olunan eksikliklerin tamamlanmasını dilerim.

Maarif Vekili

A. Özmen

Aslının örneğidir.

İstanbul Müzeleri

Genel Müdürlüğüne

İdarenize tabi müzelerde Bakanlığımızın Müfettişlerinin yaptıkları teftiş neticesinde verdikleri raporlar tetkik edildi.

I - Topkapı Müzesinin bastırdığı defterlere yeni harflarla müzeliğin olan ve olmiyan eşyayı çabuk kayda çalıştığı ve bu hususda büyük emek sarfettiği takdirle görülmüştür. Tamamlanması ve dikkat edilmesi gerekli hususlar şunlardır:

a) Müzeliğin demirbaş eşya defterlerine pek çok değeri olan eşyanın yalnız vasıflarını yazmak yetmez; Avrupa Müzelerinde olduğu gibi fotoğrafla eşyayı tesbit usulü tatbik edilmelidir. Eserleri ayrıca fiş kataloğu da yapılmalı, yeni malûmat ve mülâhazar bu fişlere girmelidir.

b) Bundan böyle demirbaş defterler birbirinin aynı üç nüshasolarak tutulacak ve bunlardan ve bunlardan bir nüshası Müzede, bir nüshası Bakanlık A.A. ve Müzeler Müdürlüğünde bir nüshası da Devlet Bankası kasasında saklanacaktır.

c) Müze fotoğrafçısı Topkapı Müzesinin mesaisine de yardım edecek Topkapı Müzesinde çalışan genç memulardan bir kaçını Esadın yanında staj yaparak fotoğrafçılığı öğrenecektir. Edinilen bu teknik bilgi terfilerde müessir olacaktır.

ç) Silâh müzesinde ancak 3026 eser mukayyettir. Geriye kalan 7125 eserin kayıt işi tamamlanacaktır.

d) Çini Müzesinden ancak teşhir olan 7036 çini eser kayıtlıdır. Depoda bulunan 3000 çininin de kayıt işi tamamlanacaktır.

e) Gümüş hazinesinde teşhir edilen eserlerin sayısı 1412 ve teşhir edilmeyenler tahmine göre bunun iki mislidir. ve bu sonkiler deftere geçirilmemiştir. Kayıt işinin bitirilmesi gereklidir.

Gümüş hazinesinin tasnifi de karışıktır. Zira tamamiye Türk tarihi, Türk san'atı, Türk derimi için bir makes olan bu Müzede bir çok sanat değeri olmiyan eşya da bulunuyor. Buraya bir topluluk vermek gereklidir. Abdülhamide gelen ve sadece nakdi değeri olan armağanlar ulusal saraylardan birine devrolunmak üzere 2 nüsha listesi hazırlanacak ve Bakanlığa gönderilecektir. Sax ve Sévres çinileri de müferit parçalardan ibaret olup bir kolleksiyon halinde değildir. Bunların kolleksiyondan ayrılması hususu etüt edilecektir.

f) Hazine dairesinde Emanet Hazinesi adı verilen depoda ulusal sanatının ve beynelmilel kumaş tarihi için fevkalâde değerli eserlerin miktar ve vasıfları belli değildir. Kayıt işinin tamamlanması

ASARİATİKA MÜZELERİ

UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

U.

H.

bilhassa rutubet ve haşarat tarafından imha edilmemesi gerekli görülmüştür.

g) Padişah giymeleri de çok ibtidai mangenlere giydirilmiştir. Mangen ihtiyace göz önünde bulundurulacaktır. Tenhirdede türlü çağların eşyasını birbirine katmiyarak kronolojiye sadık kalmak gereklidir.

h) Mecidiye köşkünde sayısı 133 ü bulan padişah portreleri ve peyzajlar yazın güneşe ve kışın soğuk ve yaşlığa maruzdurlar; bir çoğu bozulmaya başlamıştır. Nakil için ışık ve hava bölümü uygun bir yer aranacaktır.

1) Halka açık olmiyan depolardaki değerli bütün eserlerin bir an evvel envanterlerinin yapılmasına çalışılacaktır. Emanet Hazinesindeki mühürlere ve sikkeler bu cümledendir.

1) Üçüncü Ahmed kütüphanesindeki 4658 eserin eski harflarla yazılmış sabit listesi vesika olamaz. Yeni deftere 576 numaraya kadar kayıt, müfettiş teftişe başladıktan sonra yapılmıştır. Kütüphane memuru Şükrü yeni Türk harflerile demirbaş defterini bir an evvel tamamlayacaktır.

j) Yeni kütüphanedeki (13164) eserin muhafızlara (Revan köşkü kitablari müstesna) devir ve teslim muamelesiyapılmamıştır. 69 sandık içindeki hazine kayıtlari da mühmeldir. Bu iş bilim yollarına uygun olarak tamamlanacaktır.

k) Hazine koğuşunun tahta zemini mozayikle kapatılmak ve içinin sava badanası yapılmak üzere keşfi hazırlanacaktır. Onarmadan sonra gümüş eserler burada teşhir edilecektir. Mecidiye köşkündeki tabloların da burada teşhiri tetkik edilecektir.

1) Mutfakların onarılarak salon haline getirilmesi için önümüzdeki mali sene 20000 lira ayırabileceğimizi umuyoruz. Buna göre bir keşif hazırlanacaktır.

m) Topkapı Sarayında zaruri onarmalar yapılincaya kadar kalacak ve yekelacak kısımların mimari bakımdan eski vaziyetini gösteren fotoğraflari alınmalı, müze mimari boş kaldıkça eserlerin rölövelerini hazırlamalı, ve Güzel sanatlar Müdürlüğü ile de anlaşarak mimar namzetlerine rölövelerini hazırlama fırsat ve imkânı verilmelidir. Bu ibtidai hazırlık yapılmadan ilerde büyük ölçüde restorasyonlar imkânsız olacaktır.

ASARIATİKA MÜZELERİ

UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

U.

H.

o) Malî sene başında Vekâletten gönderilen tahsisatın Müzelerin ihtiyacına göre bölünmesini tamin için Müze Müdürlüklerinden mürekkebe bir komisyon kurulması ve bu komisyonun rapor ve mütalaasının Bakanlığın tasvibine sunulması uzulü tatbik olunacaktır.

2 - Asariatika Müzelerin şu eksiklikler görülmüştür:

a) Bu müzede bulunan müzelik eşya vaktile Fransızca olarak yapılan demirbaş defterleri Türkçeye çevrilmemiştir. Satın alınan eserlerin fiatları demirbaş kaydedilmemiştir.

b) Müzeye giren bir eserin derhal (inventaire) e kaydı lâzımken bu cihet görülmemiştir. Eserleri giriş tarihleriyle inventaire numaraları arasında mutabakat yoktur.

c) Çinili köşkteki Fransızca yazılan nakıs defterler bu güne kadar değiştirilmemiş ve tamamlanmamıştır.

ç) Meskûkât koleksiyonları depoda perişan bir halde tutulmaktadır. Mütahassısların hazırladığı defterler temize geçirilmemiştir.

d) Avans sarfiyatına aid senetlerin suretleri yoktur.

e) Katalog ve kitab satışı ve tevzide şu kusurlar görülmüştür:

I - Kataloglar: Defterlerindeki sütunların başına katalogların adları yazılması lâzım gelirken yazılmamış yalnız fiatları işaret edilmiştir. Bu suretle fiatları aynı olan katalogların heyeti umumiyesi gerek idhalâta ve gerek ihracata aynı sütuna kaydedilmiştir.

2- Hediye suretile verilen katalog ve eserlerin depodan çıkarılması ve gönderilmesi tarzı da usulsüzdür.

f) Garp eserleri kütüphanesi memuru kütüphaneyi devir ve teslim almamıştır. Kütüphanede ne istatistik defteri ne fihrist defteri, ne de ilimlere göre yazılmış hususî katalog vardır. Mevcud olan fişler natamamdır; çoğunda raf ve dolap numaraları yoktur. Kitab siparişinde de ehem mühimme tercih edilmemiştir. Bir çok eserlerin eksik olduğu müşahede edilmiştir. Avrupada kütüphanecilik tahsil için üç sene kalan Ahmed Rûfaî'den genel ölçüde hizmet umulduğu halde kütüphaneye hiç bir alâka göstermemiş, vazifesini ifa etmemiş ve büyük emekle vucuda gelen ihtisas kütüphanesi bir adım ileri gitmemiştir.

g) Şark Eserleri kütüphanesi Tesis edileli dört seneyi geçdiği halde memur Vefik kütüphaneyi devir ve teslim almamıştır; mevcudukontrol etmemiştir. Kütüphanede ne katalog ne fihrist ve ne de fiş vardır. Arap harflerile tanzim edilmiş defterleri ortadan kaldırmış, bu defterler teftiş esnasında meydana çıkmıştır. Bakanlıktan iki üç sene evvel gönderilen kitablara bile halâ deftere geçmemiştir.

U.

H.

Vefik kilidsiz camekânda duran yazma eserlerin sayısından bile haber dar değildir. Hele dolaplardaki fermanlarla hiç alakadar olmamıştır. Bu kütüphane Topkapı Sarayı Müzesine nakil ve boş kalan salonda uygun görülen diğer eserleri teşhir olunacaktır. Şark eserleri kütüphanesindeki matbu eserlerin genel kütüphanelerden birine nakli hususu tetkik edilecektir.)

h) Müzenin çalışamıyacak derecede ihtiyarlıyan müstahdemlerini tedrici bir tarzda tasfiye gerekli görülmüştür.

İstanbul Müzelerinin Hamdi ve Halil Edhem'in büyük fedakârlıklarıyla tanıttıkları yüksek seviyesini korumak ve bir kat daha inkişaf ettirmek için bütün memur ve müstahdemlerin azamî gayret göstermeleri gerekli olduğunu hatırlatır ve işaret olunan eksikliklerin tamamlanmasını dilerim.

Maarif Vekili

A. Özmen

Aslının örneğidir.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtım

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNIST0101202